

Occams ragekniv eller Entia non sunt multiplicanda praeter necessitatem¹

Lisbeth Falster Jakobsen

Abstract

On the basis of existing formal differences in a language, the problem of parts of speech as a grammatical category in the description of the language is discussed. The category in question is the so-called measure words or classifiers in Mandarin Chinese and Danish. The general theoretical frame is parsimony in the structural description of a language (Occam's razor) as opposed to a pedagogical approach.

Nøgleord

Occam, classifier, måleord, ordklasser, syntaktiske konstruktioner, kinesisk, dansk, kiasu

1. Indledning

Et tilbagevendende spørgsmål i beskrivelsen af et sprog er, hvor mange ordklasser man skal ansætte i sproget. Skal man respektere det antal formklasser, som sproget har, eller skal man mere bygge på funktioner i syntagmer som grundlag ansættelsen af ordklassen?

2. Syntaktiske funktioner og ordklasser

Men først er der spørgsmålet, hvad man skal forstå ved syntaktisk funktion. Funktion er et meget divergerende begreb, men her forstås syntaktisk funktion som udgående fra relationen mellem to eller flere konstituentter, her tegnkonstituentter, i et syntagma, således at syntagmet får tilført et fast tilbagevendende indhold, som ikke ligger i konstituentterne selv, men i selve konstruktionsmåden. At selve konstruktionsmåden kan tilføre et

1 Entiteter bør ikke forøges ud over det nødvendige.

yderligere indhold, ses her på et tysk fjernsynseksempel fra ZDF (Zweites Deutsches Fernsehen), hvor der tales om den daværende østrigske kansler, Sebastian Kurz, som var oppe imod en del beskyldninger:

- (1) Wenn er nicht selbst abtritt, *wird* er wahrscheinlich am Dienstag *abgetreten werden* (ZDF 9.10.2021 kl. ca. 19.07)
 Hvis han ikke selv træder tilbage, *vil* han sandsynligvis *blive trådt tilbage* på tirsdag.

Abtreten og *træde tilbage* er intransitiver, men passivindholdet bliver her tvunget frem af konstruktionen perfektum participium + *werden/blive*.

Ordklasseinddeling sker sædvanligt på basis af dels form og dels syntaktisk funktion. Formkriteriet anvendes over for de store prangende, flekterende ordklasser som substantiver, adjektiver, verber og nogle pronominer (i de europæiske sprog, vi normalt kender). Disse ordklasser er karakteriseret ved diverse forskellige bøjninger, som så benyttes som ansættelse af en række forskellige ordklasser og bruges dernæst som kriterium for en henregning af enkelte ord til den givne ordklasse.

Efter disse store ordklasser går så ordklasseinddelingen i vores klassiske skolegrammatikopbygning videre med adverbierne. Og her begynder vanskelighederne ved at have bøjninger som klassifikationsgrundlag; klassen indeholder normalt en broget skare af bøjelige, afledte og ubøjelige ord. Til sidst i grammatikken følger der nogle klasser af ord, som alle er ubøjelige, somme tider – ondskabsfuldt – kaldet *das Kleinvieh der Grammatik*, grammatikkens småkvæg. Inddelingen af disse foregår stort set over syntaktiske funktioner, altså som konstituenten i syntagmer. På den måde kan man fx. se det samme ord/tegn på basis af funktion optræde i flere ordklasser, som *på* i *låget sidder på dâsen* og *låget er på*. Henholdsvis præposition og adverbium, eller:

- (2) Det er vel lidt det samme, man lærer i en flyvemaskine: Iltmasken *på*, før du hjælper andre (Weekendavisen 15.10.2021:2)

Her må man så formode, at *på* er et verbum, eftersom det fungerer som prædikatet i sætningen.

Man kan spørge sig selv, om det egentlig er rimeligt at lade ordklasser være en dispositions-mæssig hovedinddeling i en grammatik. Det kan det måske nok, så længe man har nogle store formelt letgenkendelige klasser

af ord, men hvad så med sprog, hvor ordene i sig selv er totalt uforanderlige, og altså ikke kan være genstand for bøjning eller afledning? Hvor alt er *Kleinwieh*. Et eksempel er måleordene på mandarin kinesisk.

3. Måleordene på kinesisk

Kinesisk er karakteriseret ved, at alle tegn, rødder, er uforanderlige; altså kan der ikke ske nogen forandring af et tegn, en rod, inden for en grammatisk kategori, som man fx. kan på dansk for substantiver inden for numeruskategorien: *en ko, to køer, en cigaret, to cigaretter*. Det eneste, man kan, er at sætte to eller flere tegn sammen til et kompleks tegn, 'komplekst' her forstået på den måde, at indholdet af det komplekse tegn som oftest refererer til noget tredje end de to tegn hver for sig:

- (3) *zhǐ* = papir; *yān* = tobak; *zhǐyān* = cigaret.

For at kunne realiseres i en sætning som refererende til en individuel størrelse i tekstverdenen, skal tegnet indgå i et syntagma med dels et talord eller et demonstrativt pronomen og dels et såkaldt måleord eller *classifier*; den sidste term, *classifier*, er den mest oplysende. Disse måleord er der mange af. Bortset fra et enkelt meget brugt og derfor måske lidt uopfindsomt måleord *gè*, har hvert tegn normalt ét måleord, et andet tegn, som karakteriserer det, som skal "måles" eller karakteriseres på en eller anden måde. Således er det et karakteristikum ved kameler i (4), at de har pukler. Og døre kan karakteriseres ved deres udseende, en dobbeltdør kan minde om en vifte og slås op og i, eller ved deres funktion som noget, man går igennem.

- (4) *yī zhǐ zhǐyān* = en pind papirtobak = en cigaret; *sān tóu niú* = tre hoved okse = tre hoveder; *wǔ fēng liútuó* = fem pukkel kamel; *yì shàn mén* = en vifte dør (om konstruktionen), *yì dào mén* = en vej dør (om funktionen)

Disse måleangivelser er tegn, som også bruges ganske almindeligt substantivisk som kerner i diverse syntagmer. Så hvordan forstår man dem så her som måleord? Det gør man via deres plads i syntagmet, som attribut stående mellem et taltegn eller pronomen og et andet tegn; deraf fremgår først den endelige funktionssværdi. Ordet 'substantiv' om *zhǐ*, en pind og *tóu* et hoved har jeg her omhyggeligt undgået; det sker, fordi særdeles

mange tegn generelt kan indgå i diverse forskellige syntagmetyper og først heraf få den endelige værdi som substantivisk, adjektivisk, verbal, måleord eller andet. Valget af måleord ligger relativt fast i det enkelte tilfælde ud fra tegnet til højre for måleordet, det der bliver ”målt”, altså karakteriseret, men kan dog varieres, hvis man vil: jf. *mén* i ex. (4) og

- (5) *tiáo* bruges om lange bøjelige entiteter: *yì tiáo lóng*: en drage; *yì tóu lóng* er en domesticeret drage, et hoved drage (Wiedenhof 2004: 235)

Når nu alle tegn er uforanderlige, hvordan kan man så se på det enkelte, løsrevne tegn, om det er et substantiv eller et måleord? Er *tóu*, hoved, et substantiv eller et måleord? Det kan man ikke se på det løsrevne *tóu*, men først, når man ser det i et syntagma, kan man tillægge det et funktionsindhold, som så normalt om måleord er et noget reduceret indhold i forhold til den substantiviske brug af ordet. Grammatikkerne har under ordklassen måleord lange lister over tegn, men listerne er som regel noget forskellige i antal tegn i de forskellige beskrivelser. Men i hvert fald er der nok i grammatikkerne en forestilling om, at det er en lukket liste. Den er i hvert fald på anden måde at anse som grammatisk på grund af en slags styret sædvanevalg af måleord ud fra valget af kernen i syntagmet, tegnet til højre.

3.1. Måleordsfunktionen på dansk

Den samme måleordskonstruktion med et talord + en måleangivelse + et substantiv har vi faktisk også på dansk:

- (6) a. en *pakke* cigaretter; en *stang* cigaretter
b. et *kor* munke (Kirchmeier-Andersen)

Pakke er jo i sig selv ikke et mål, men mere et format, og *stang* og *kor* kommer slet ikke i nærheden af et mål. Og jeg kan selv lave nogle vildere nogen:

- (7) a. Jeg har inviteret et *bord* gæster
b. Jeg gik en tur langs stien og kom hjem med en *lomme* kastanjer

Man kunne måske her forvente indvendinger i retning af ”sådan kan man

ikke sige”, men pointen er, at konstruktionen opfordrer en til at forstå *bord* og *lomme* som måleangivelser, selvom man ikke har oplevet en sådan brug før. Det er først selve konstruktionen, der tillægger det midterste ord et indhold af måling.

4. Ordklasser i kinesisk

Hvis man nu går de velrenommerede større kinesiske grammatikker igennem med henblik på deres opbygning, vil man se, at der opereres med ordklasser som en hovedinddeling; noget overraskende i lyset af de kinesiske rødders absolutte uforanderlighed. Årsagen er nok, at det oprindeligt var europæere, der beskrev kinesisk, og de benyttede traditionelt den latinske grammatik som beskrivelsesmodel. Den er så fastholdt.

Grammatikforfatterne taler selv om røddernes uforanderlighed, men forsøger så at hjælpe sig på anden vis i spørgsmålet om differentiering i ordklasser med nogle karakteristika, der skal definere, eller i det mindste beskrive ordklassen. Fx. ved en overordnet semantisk definition af klassen. Det kan jo gøres nogenlunde, men problemet ved det er, at mange rødder har flere ret forskellige grammatiske funktioner med undertiden ret forskelligt indhold alt efter konstruktionen, det indgår i; fx. kan roden *shēng* fungere verbalt med et indhold som ’at føde/generere; at fødes; at dyrke; liv’ o.a. Adjektivisk er indholdet ’umoden; uprocesseret; ukendt’ o.a.; og substantivisk har det indholdet ’elev; intellektuel; en bestemt mandlig rolle i traditionelt teater’ o.a.

Andre grammatikker går efter erkendelsen af rødderne uforanderlighed som problem hurtigt over til at vise forskellige typer konstruktioner, som roden indgår i, hvoraf et ordklassetilhørsforhold så udledes. Men som Chao citerer i sin klassiker af en grammatik under behandlingen af ordklasser:

- (8) The leading Chinese grammarian Li Jīnshī said (1924) ... ‘In general, the class of a word depends upon the sentence it occurs in; separated from its sentence, it has no class’, but modified his view later in ... (1953) ... ‘While a word already belongs to a definite class, it is through its function that its class becomes manifest’. (Chao 1968: 498, note 3).

Som det ses, kan synspunktet på ordklasserne og tilhørsforholdet for det enkelte tegn/rod vakle noget.

5. Occams ragekniv

I spørgsmålet om de uforanderlige tegn og om inddelingen i ordklasser på kinesisk, vil jeg i første omgang henholde mig til William Occam og hans ragekniv. For hvem der ikke kender ham, kan jeg oplyse, at han var en engelsk franciskanermunk (ca. 1285-1347), en dengang berømt skolastiker, en logiker, i den sidste del af middelalderen. Man brugte logik i middelalderen, i form af sentenser, logiske læresætninger, som et erkendelsesteoretisk middel til at udforske ideerne, kategorierne, almenhederne bag det foreliggende, vores virkelighed, altså data så at sige; ideerne, kategorierne, systematiserer guddommens skaberværk, vores verden. Ideerne er altså først, qua skaberværket, som så det foreliggende, virkeligheden, kategoriseres efter. Det er nyplatonisme, meget kort fortalt, en videreudvikling i højmiddelalderen af Platon. På Occams tid havde man så fået vendt denne tankegang om i efterfølgelse af Aristoteles. Nu beskæftigede man sig med erkendelse af virkeligheden selv, det foreliggende, som udgangspunkt for kategoriseringen: hele virkeligheden består af individuelle entiteter; mens almenhederne, altså kategorierne, nu er ”fingerede”, noget, vi mennesker laver på basis af ligheder ved entiteterne og altså ud fra den menneskelige intuition. Det i virkeligheden foreliggende er altså nu objektet for erkendelsen på basis af den menneskelige psykologi.

Denne tankegang står i modsætning til platonismen, hvor ideerne og altså kategorierne er før virkeligheden, de individuelle entiteter, der skal kategoriseres. Det er let at se, at det er platonisme umiddelbart at ville udgå fra ordklasser på kinesisk som kategoriseringsgrundlag for de enkelte tegn.

I denne erkendelsesproces af det virkelige byggede man på et stort system af logiske sætninger i efterfølgelse af Aristoteles. Occams ragekniv er en læresætning, en sentens, som tilskrives ham, men måske ikke stammer fra ham: ”entia non sunt multiplicanda praeter necessitatem”, ”entiteter bør ikke forøges ud over det nødvendige”. Appliceret på inddeling i ordklasser er der ingen nødvendighed i entiteterne ordklasser på kinesisk, hvis man vil kategorisere ud fra enkeltrødders karakteristika. Man skal til entiteter på et højere niveau, nemlig rodgrupper, syntagmer, der tildeler enkeltrødderne funktioner, som så bliver nogle yderligere indholdsspecifikationer for rødderne.

Occams ragekniv, som altså først eftertiden, bl.a. Leibniz kaldte denne sentens, sigter til videnskabelig sparsommelighed i beskrivelsen af det erkendte. Sentensen henhører under spørgsmålet teorikonstruktion i erken-

delsesteori. At regne med ordklasser på kinesisk er ud fra det at miskende, hvordan kinesisk egentlig fungerer, nemlig via ordgrupper som klasser af syntaktiske funktioner med givne indhold. Så ud fra det synspunkt ville Occams ragekniv gøre godt her.

6. Ordet *kiasu* i singaporeengelsk

Et andet eksempel er ordet *kiasu*, et ord, der er indlånt til singaporeengelsk fra Min, et kinesisk sprog eller dialekt talt på kysten i det sydøstlige Kina og derfor talt af søfarende handelskinesere. Dette ord *kiasu* indgår i singaporeengelsk og betyder noget i retning af 'frygt for at gå glip af noget'. Det er en egenskab, som betragtes som ret fremherskende hos indbyggerne i Singapore, og som kan give sig udslag i f. eks i overdreven konkurrencementalitet eller i bjergsomhed. Kim Ebensgaard Jensen har behandlet det i Ny forskning i grammatik bd. 27. Ordet *kiasu* er i sig selv egentlig uforanderligt, men kan, men slet ikke skal, dog underlægges diverse grammatiske morfemer på singaporeengelsk. Hans hensigt er, at

- (9) at kortlægge ordets grammatiske profil i forbindelse med ordklasse-tilhør og interaktion med grammatiske størrelser i den middelbare tekstuelle kontekst (K.E. Jensen 2020: 23).

Profilering skal forstås ud fra "en kognitiv-lingvistisk metodologisk tilgang kaldet 'linguistic profiling' [...], hvis overordnede formål er at undersøge samspillet mellem grammatik og leksikon og samspillet mellem form og betydning" (2020: 26), og Ebensgaard når i en omtale af det i sig selv uforanderlige ord *kiasu* i forbindelse med en omtale af adjektivisk og substantivisk brug frem til en beskrivelseskategori, kaldet 'ordklassepotentiale':

- (10) Dette betyder, at *kiasu* ikke skal ses som et medlem af ordklasse X, der også kan bruges som Y eller Z. Det var den gamle måde at kategorisere ubøjelige ord. Det er snarere en sproglig form, der har potentiale til at blive brugt som X, Y eller Z, fordi talerne bruger det i situationer, hvor X, Y og Z bliver brugt (K.E. Jensen 2020: 28).

Det vil sige, at Ebensgaard baserer sin beskrivelse af *kiasus* grammatik på sprogbrugsmønstre (2020:33), som han kalder det. Ganske vist benytter han i terminologien ordklasserne, men det er nok praktisk, idet *kiasu* jo

indgår som konstituent i mønstre i den ellers mere eller mindre engelske grammatiske kontekst, i positioner, hvor der ellers ville have stået et engelsk adjektiv eller substantiv. Også, fordi *kiasu* får det tillægsindhold, som mønstret tillægger det:

- (11) Da både substantiver og adjektiver i engelsk kan bruges i klassificerende foranstilling, og der ikke er formelle ordklassemarkører her [...], som kan placere *kiasu* i den ene eller den anden ordklasse, er der i en ususbaseret fremstilling ikke belæg for at placere forekomsterne i den ene eller den anden ordklasse, hvorfor en hybrid kategori her foreslås på grundlag af de observerede sprogbrugsmønstre (K.E. Jensen 2020: 33).

7. Mere om ordklasser

I forestillingen om ordklassepotentiale har Ebensgaard været inspireret af en artikel i Ny forskning 23, 2016 af Eva Skafte Jensen. Hun siger, at man i enhver ordentlig ordbog finder oplysning om ordklasse og evt. bøjning, og det er nyttigt, blandt andet når man har med homonymer at gøre, som fx. *fare*, der så kan figurere sammen forkortelserne sb. og vb. Så siger hun:

- (12) De praktiske hensyn afspejler dog samtidig en forestilling om at ord tilhører ordklasser – at de er ’født’ som hhv. adjektiver, præpositioner osv. I denne artikel argumenteres der for at ord ikke tilhører en ordklasse a priori, men at der i stedet er tale om noget mere amorft, og at det først viser sig i konkrete morfosyntaktiske sammenhænge hvad et ord er. (E.S. Jensen 2016: 92).

Efter en gennemgang af de danske ordklassekriterier og, hvad forskellige grammatikere gør for at placere diverse ord i klasserne, plæderer Eva Skafte for, at den sædvanlige løsning ved faktisk flerklassetilørsforhold ikke skal være at sige, at dette ord tilhører ordklasse x, men kan også bruges i ordklasse y og z. Denne traditionelle måde er for mig at se egentlig det samme som at anlægge en slags dobbeltsyn, nemlig på den ene side det løsevne ord, der ikke indgår i noget syntagma, og som kun har ét klassetilørsforhold, og på den anden side det realiserede ord i syntagmaer, som der så kan komme til at være forskellige tilørsforhold af. Her kommer så forestillingen om potentiale ind:

- (13) I stedet for at overveje om *inden* er et adverbium der bruges som præposition eller som konjunktion, eller en præposition der bruges som adverbium eller som konjunktion, eller en konjunktion der bruges som adverbium eller præposition, kan man simpelthen sige at *inden* [...] afspejler den manglende forrang sandsynligvis den oplevelse de fleste sprogbrugere har af disse ord – ord tilhører ikke primært denne eller hin ordklasse, men har lige god tilknytning til alle tre. (E.S. Jensen 2016: 100)

Men Eva Skafte forsvarer alligevel ordklasserne, fordi det er praktisk at have et ordforråd til at tale om sprog med, siger hun og fortsætter:

- (14) I dansk (og andre indoeuropæiske sprog) er der en lang tradition for at inddele ordforrådet i grupper og klynger med fælles træk og egenskaber, altså ordklasser, og derfor har folk der taler om ord, et fælles ordforråd. Det er vældigt nyttigt. Traditionen alene er dog selvfølgelig ikke grund nok til at holde fast i noget hvis det er forkert, men i sig selv er forestillingen om ordklasser jo egentlig god nok. (E.S. Jensen 2016: 103).

8. Tryghedsskabende inddelinger i grammatikken? Konklusion

En påstand, jeg har hørt, er at ordklasser gør en tryk som grammatiker, og det synes jeg også. Men hvad er det, der gør en tryk? Det er vel etiketterne: substantiv, verbum etc., der fremkalder læserens opfattelse af de typer konstruktion, som medlemmerne af den pågældende ordklasse fungerer i. Den enkelte ordklasse som term bliver en kapiteloverskrift til samlingen af syntaktiske konstruktioner, som det pågældende ord/tegn/rod kan være konstituent i og hermed modtage det semantiske tillæg, der ligger i konstruktionerne selv. Ordklasserne som grammatisk kategori får således en dispositions-mæssig og pædagogisk værdi i grammatikken, selvom Occam måske somme tider må vende sig i sin grav.

Mod Occams ragekniv, sparsommelighedens lov, kan anføres matematikerens Karl Mengers udsagn: ”Thus what is needed is a counterpart to the Law of Parsimony – so to speak, a law against Miserliness – stipulating that *entities must not be reduced to the point of inadequacy* and, more generally, that *it is vain to try to do with fewer what requires more*” (Wikipedia Ockams Rasiermesser :3)

9. Et par pædagogiske tillægsbemærkninger

Jeg vil gerne plædere for, at man gør mere ud af beskrivelser af ordgrupper, altså syntaktiske funktioner med indhold, også i vores ordklasseholdige sprog og især i fremmedsprogsgrammatikkerne.

Her er et par eksempler med substantiv + attributter. Det første eksempel er problemet *nomen actionis*, et substantiv om en handling, der som attributter har de størrelser, der ville være aktanter til det tilhørende *verbum* i en aktiv konstruktion; altså et substantiv som kerne med subjektiv og objektiv genitiv som attributter (Hansen og Heltoft 2011:447). Grundproblemet ved at få begge med i en konstruktion er det samme på tysk og dansk, men løses forskelligt:

- (15) Tyskerne belejrede russerne -> tyskernes belejring af russerne; -> *russernes belejring af tyskerne eller *tyskernes russernes belejring

Nu kan man på dansk ikke have både den objektive og den subjektive størrelse med som genitiv i konstruktionen, hvis de begge skal stå til venstre for kernen. Det forbyder genitivskopus. Det er selve den syntaktiske konstruktion, der dirigerer forståelsen af rollerne som henholdsvis subjektiv og objektiv ved at lave en bestemt fordeling af attributternes former i konstruktionen.

Det er den danske løsning. På tysk fx. går fordelingen af roller på attributternes former og deraf positioner omvendt. Her kan man heller ikke anbringe to genitiver ved siden af hinanden pga. skopus, så her ender den subjektive størrelse som præpositionalforbindelse (16 a.), medmindre man af andre grunde kan få anbragt en genitiv på hver side af kernen (16 b.):

- (16) a. Die Belagerung der Russen durch die Deutschen.
b. Feldmarschall von Leeb's Belagerung der Russen

Igen, det er konstruktionens tillægsindhold, der fordeler rollerne.

Et andet ønske fra min side ville være en beskrivelse af de samlede forskellige attributter, som en given kerne fra en bestemt ordklasse kan have i et syntagma.² Som fx. et substantiv som kerne kan have, hvilke positioner og indbyrdes hierarkiske forhold attributterne kan have, og hvilket skopus de så får over hinanden med medfølgende mulige bøjninger. Som det er

2 En grundig beskrivelse af et sådant syntagma i dansk kan læses i Heltoft (1996).

nu, skal man som læser normalt selv samle alt det sammen fra forskellige kapitler i grammatikken. Omfangsrige syntagmer er meget almindelige i tysk akademisk prosa og kan på grund af de forskellige muligheder for attribution let blive uoverskuelige for den mindre befæstede læser. I (17) ses et eksempel med blandede attributter til et substantiv:

- (17) Die "mittelalterliche" Philosophie im engeren Sinn, die nach dem allgemeinen Kultur Niedergang und der Barbarisierung des Abendlandes seit dem 5. Jahrhundert einsetzt, erwächst aus der in den Klosterschulen geübten Unterweisung und Erziehung des Klerus (von Aster 1968: 136)

Denne sætning, citeret fra en lærebog i filosofi, har kun tre sætningsled: et subjekt *Die ... einsetzt*, et verbal *erwächst* og et adverbialled *aus ... Klerus* med den for tysk almindeligste ledstilling. Altså en meget enkelt sætningskonstruktion. Kernen i subjektet *Philosophie* har til venstre foruden artiklen *die* et adjektivattribut *mittelalterliche* og til højre et adverbialattribut *im engeren Sinn* og et relativattribut *die ... einsetzt*. Denne relativsætning består så af et subjekt *die*, et verbal *einsetzt* og et adverbial *nach ... Jahrhundert*, som består af en præposition *nach* og et parataktisk opbygget regimen, *dem ... Jahrhunderts*, hvoraf 2. del er interessant ved at have to højrestillede sideordnede attributter, et genitivattribut *des Abendlandes* og et præpositionalt attribut, *seit dem 5. Jahrhundert*. Genitiven er yderligere interessant ved at være underordnet et nomen actionis, således at læseren selv må afgøre, om det skal forstås som en subjektiv eller objektiv genitiv. – Sætningsadverbialet *aus ... Klerus* er vanskeligt for læseren ved det venstrestillede attribut *in Klosterschulen geübten*, fordi perfektum participium på en gang udøver to funktioner: som adjektivisk attributiv og som verbal med eget sætningsled, *in den Klosterschulen*. Erfaringen viser, at den læser, der ikke er så godt befæstet i de enkelte ords eller ordklassers funktionsmuligheder, har svært ved at komme til en korrekt forståelse af den samlede konstruktion. Og det er en konstruktionstype, som både i hypotaksen og omfanget er gængs i skriftlig prosa.

De her samlede bemærkninger til sætningskonstruktionen findes spredt rundt i grammatikken, men det er åbenbart svært at mobilisere dem alle til en samlet tolkning af sætninger som eksempel (17). Heraf min plædoyer for en mere samlet beskrivelse af store konstruktioner med mange attributtyper.

Nu kan man så spørge, om jeg ikke er ved at blive uvenner med Occam, hvis jeg vil forøge den grammatiske beskrivelse med ting, som står andre steder i grammatikken. Jo, det er jeg nok, hvis man sigter mod en videnskabelig beskrivelse af et givet sprog, men i en pædagogisk grammatik – som mange forfattere glade og gerne gør opmærksom på de skriver - tror jeg det kunne være fornuftigt på mange måder.

Om forfatteren

Lisbeth Falster Jakobsen, lektor emerita i tysk sprog, seniorforsker ved Institut for Engelsk, Germansk og Romansk, Københavns Universitet.

Litteratur

- Aster, E. von. (1968): *Geschichte der Philosophie*. Stuttgart: Kröner Verlag.
- Chao, Y.R. (1968): *A Grammar of Spoken Chinese*. Berkeley: University of California Press.
- Chu, Ch. Ch. (1983): *A Reference Grammar of Mandarin Chinese for English Speakers*. New York: Peter Lang.
- Diderichsen, P. (1966): *Elementær Dansk Grammatik*. København: Gyldendal.
- Hansen, E. & L. Heltoft. (2011): *Grammatik over det danske sprog*. København: Det Danske Sprog og Litteraturselskab & Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Heltoft, L. (1996): Det danske nominals udtryks- og indholdssyntaks – et dependensanalytisk forsøg. *Ny Forskning i Grammatik* 3, 7-34. <https://doi.org/10.7146/nfg.v4i3.24042>
- Jensen, E. Skaftø (2016): Ordklassepotentiale. *Ny Forskning i Grammatik* 23, 92-104. <https://doi.org/10.7146/nfg.v24i23.24646>
- Jensen, K. Ebensgaard (2020): Kiasu. *Ny Forskning i Grammatik* 27, 22-37. <https://doi.org/10.7146/nfg.v0i27.122129>
- Kirchmeier-Andersen, S. Mundtlig meddelelse.
- Leppin, V. (2012): *Wilhelm von Ockam. Gelehrter, Streiter, Bettelmönch*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Li, E. & M. Cheng. (1988): *A Practical Chinese Grammar for Foreigners*. Beijing: Sinolingua.
- Li, Ch. N. & S. A. Thompson. (1981): *Mandarin Chinese A Functional Reference Grammar*. Berkeley: University of California Press.
- Reichardt, M. & S. Reichardt. (1990): *Grammatik des modernen Chinesisch*. Leipzig: Verlag Enzyklopaedie.

Wiedenhof, J. (2004): *Grammatica van het Mandarijn*. Amsterdam: Uitgeverij Bulaaq.

Internetkilder

Kiasu. Wikipedia. <http://e.wikipedia.org/w/index.php?title=Kiasu&oldid=1045546313>. (januar 2022)

Neuplatonismus. Wikipedia. <http://de.wikipedia.org/w/index.php?title=-Neuplatonismus&oldid=216892301> (januar 2022)

Nielsen, L.O. (2021). *Middelalderen – t nkning* <http://denstoredanske.lex/middelalderen - t nkning>. (januar 2022)

Ockams Rasiermesser. Wikipedia. https://de.wikipedia.org/w/index.php?title=Ockams_Rasiermesser&oldid=216366070 (januar 2022)

Wilhelm von Ockam. Wikipedia. https://de.wikipedia.org/w/index.php?title=Wilhelm_von_Ockam&oldid216998818 (januar 2022)